

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Karhe, T. & Jaaksola, M. (2023) Kuluttajat haluavat selkeämpiä lajitteluohjeita take away - pakkauksiin. TAMK-blogi. 8.6.2023.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/hanketoiminta/kuluttajat-haluavat-selkeampia-lajitteluohjeita-take-away-pakkauksiin/>

Kuluttajat haluavat selkeämpiä lajitteluohjeita take away -pakkauksiin

8.6.2023

Kotiin tilatun ruoan menekki kasvoi pandemian aikana. Ruoan tilaamisesta on tullut monelle arkipäivää. Kuluttajille voi kuitenkin olla epäselvää, miten take away -pakkaukset tulisi lajitella.

Keväällä 2023 muutamissa tamperelaisissa ravintoloissa myytyjen take away -pakkausten mukana jaettiin RUOKO-hankeessa kehitettyjä tarroja, joissa oli lajitteluohjeet sekä kartonkisille että muovisille pakkauksille. Tarroja jaettiin noin 1100 kpl, ja niissä oli QR-koodi, joka ohjasi kuluttajille suunnattuun kyselyyn. Kyselyssä selvitettiin, auttoiko tarran lajitteluohje kuluttajaa lajittelemaan pakkauksen. Kyselyyn tuli vain 8 vastausta, joiden mukaan tarrassa oleva tieto auttoi lajittelussa. Vastauksista kävi ilmi, että esimerkiksi työpaikalla take away -ruokaa syödessä voi olla huonot mahdollisuudet lajittelulle. Kuluttajat toivovat enemmän samankaltaisia selkeitä lajitteluohjeita pakkauksiin.

Pieni vastausmäärä osoitti sen, että QR-koodi ei innostanut käyttäjiä vastaamaan kyselyyn. Lajittelutarrapilottiin osallistuneet yritykset kokivat pilotin hyödyllisenä. Osallistumisella haluttiin nostaa esiin kierrätyksen tärkeyttä. Vastuullisuuteen liittyvät asiat kiinnostavat ja yrityksissä käytettyjä pakkausratkaisuja mietitään myös brändinäkökulmasta. Take away -pakkauksella voidaan tukea yrityksen brändiä ja kertoa yrityksen vastuullisuusajattelusta.

Opinnäytetyössä analysoitiin kuluttajamielikuvia

Aiemmin keväällä tehtiin kuluttajille toinen kysely, jossa selvitettiin kuluttajamielikuvaa take away -pakkausten lajittelusta. Kyselyä jaettiin sosiaalisen median ryhmissä. TAMKista restonomiksi valmistuneen **Millamaija Jaaksolan** opinnäytetyössä analysoitiin vastauksia, joita saatiin 39. Vastaajista enemmistö oli 18–25-vuotiaita. Kaikki vastaajat tilasivat ruokaa kotiin tai ostivat noutoruokaa ainakin joskus, valtaosa kuitenkin enemmän kuin kerran kuukaudessa. Enemmistö vastaajista vastasi lajittelevansa take away -pakkaukset joskus tai aina. Kysyttäessä muiden kotitalouden jätteiden lajittelusta selkeä enemmistö vastasi kuitenkin lajittelevansa aina muut jätteet.

Osa vastaajista jättää take away -pakkaukset lajittelematta, vaikka muuten lajittelisikin muita roskia. Tämä johtui monen vastaajan mukaan nimenomaan siitä, että pakkausmateriaalin laadusta ei ole tietoa tai siinä on useaa eri materiaalia, eikä ole selkeää, pitääkö materiaaleja erotella. Vastaajat eivät tieneet, kuinka puhtaaksi pakkaus tulisi puhdistaa ennen lajittelemista. Kyselystä kävi myös ilmi, että muovin ja biomuovin erottaminen on hankalaa, eikä tiedetä, mihin biomuovi tulisi lajitella.

Selkeämmät pakkausmerkinnät tarpeen

Tällä hetkellä lainsäädäntö ei vaadi take away -pakkauksiin pakkausmerkintöjä. Uusi jätelaki kuitenkin vaatii kaikkia yli viiden kotitalouden taloyhtiöitä lajittelemaan jätteet, joten olisi suotavaa, että kaikissa lajiteltavissa pakkauksissa olisi jonkinlainen merkintä tai sanallinen ohje lajitteluun. Vapaan sanan vastauksista kävi ilmi, että lähes kaikki kysymykseen vastanneista toivoivat selkeämpiä lajitteluohjeita take away -pakkauksiin. Osa vastaajista on sitä mieltä, että symbolit voivat olla vaikeasti ymmärrettävissä. Siksi sanalliset helpot lajitteluohjeet kuten ”litistä ja lajittele kartonkina” opastaisivat kaikkia kuluttajia.

Pakkausten lajittelun tulisi olla rutiininomaista ja arkista. Ihmiset pitävät rutiineistaan kiinni, ja roskat tulisi lajiteltua automaattisesti. Pakkausmateriaalit ja niiden lajittelun tärkeys tulisi tehdä kaikille tutuksi. Lajittelu vähentäisi sekajätteen määrää, alentaisi jätekustannuksia ja helpottaisi arkea. Lajittelun astetta lisäisi tieto siitä, mitä lajitelluille jakeille tapahtuu, kun niitä kierrätetään: palaako muovipakkaus kotiin vaikkapa tiskiharjana!

RUOKO-hankkeessa kehitetään kestäviä, älyominaisuuksin varustettuja, elintarviketurvallisia ja toimivia kiertotalouteen pohjautuvia materiaali-, pakkaus- ja kuljetusratkaisuja, joita käytetään take away -aterioiden kuljetuksissa.

Hankkeen verkkosivut: <https://projects.tuni.fi/ruoko/>

Kirjoittajat:

Lehtori Taija Karhe, Liiketalous ja media, TAMK
Restonomi (AMK) Millamaija Jaaksola

Kuva: Taija Karhe